

Mgr Ewelina Winiarczyk

ORCID 0000-0002-9436-1311

Katolicki Uniwersytet Lubelski

AKTYWNOŚĆ NA PORTALU SPOŁECZNOŚCIOWYM FACEBOOK JAKO CZYNNIK WARUNKUJĄCY KSZTAŁTOWANIE SIĘ AKSJOSFERY MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

Streszczenie

Z komunikatów statystycznych wynika, iż coraz więcej osób ma konto na portalu społecznościowym Facebook. Portal ten przyczynia się do nawiązania nowych i utrzymania kontaktów interpersonalnych, wymiany informacji i poglądów. Jednocześnie Facebook jest portalem, na którym można publikować treści, które służą ośmieszeniu i poniżaniu innych osób, nie ponosząc za to żadnych konsekwencji, a wręcz przeciwnie zyskując uznanie niektórych użytkowników. W takiej sytuacji młody człowiek w publikowanych tam treściach styka się z różnymi wartościami i antywartościami, a to oddziałuje na kreację jego tożsamości. W opracowaniu scharakteryzowano aktywność dzieci i młodzieży na portalu Facebook, ze szczególnym uwzględnieniem analizy uczestnictwa młodych ludzi w popularnych grupach zakładanych na Facebooku oraz wartości i antywartości znajdujących się w publikowanych postach.

Słowa kluczowe: wartości • antywartości • aksjosfera • portale społecznościowe.

FACEBOOK ACTIVITY AS A BASIC FACTOR SHAPING THE AXIOSPHERE OF SCHOOL PUPILS

Abstract

Statistical reports show that more and more people have a Facebook profile. This online social media service contributes to the establishment of new and maintaining already existing interpersonal relationships. It also enables the users to share information and exchange views. At the same time, Facebook can be used to ridicule and intimidate other people without any consequences, or even with some kind of recognition and respect in their peer group. Consequently, young people who use social media meet with different values and anti-values which shape their identity. The article discusses the Facebook activity of children and youth, with a particular emphasis on the analysis of young people's participation in popular Facebook groups, as well as values and anti-values tracked in their posts.

Keywords: values • anti-values • axiosphere • social networking sites.

Wprowadzenie

Portale społecznościowe stały się nieodłącznym elementem funkcjonowania współczesnej młodzieży. Z jednej strony przyczyniają się one do zdobywania wiedzy, szybkiego komunikowania się, wymiany różnych plików lub uczestnictwa w różnego rodzaju wydarzeniach¹. Z drugiej jednak strony, na portalach spotyka się treści, które mogą warunkować hierarchię wartości, szczególnie młodych ludzi masowo korzystających z nich.

Artykuł stanowi namysł nad aksjologiczną perspektywą obecności dzieci i młodzieży na portalach społecznościowych. Celem prezentowanych treści jest określenie jakie wartości i antywartości występują w postach zamieszczanych na portalu społecznościowym Facebook.

W pierwszej części opracowania przedstawiono definicje terminu „wartość” oraz rodzajów wartości. W drugiej części doko-

¹ Zob. U. M. Grześkowiak, *Portale społecznościowe – wybrane aspekty*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Studia Informatica”, nr 20, 2011, s. 360. http://www.wneiz.pl/nauka_wneiz/studia_inf/28-2011/si-28-359.pdf, [dostęp 23.06.2018].

nano szczegółowej analizie postów zamieszczonych na Facebooku pod kątem prezentacji w nich określonych wartości i antywartości. Podjęcie tego zagadnienia uzasadniają względy wychowawcze i edukacyjne. Uczestnictwo na wspomnianym portalu przyczyniać się może do kształtowania hierarchii wartości, jednak może również działać na tę hierarchię destrukcyjnie, to zaś często przyczynia się do trudności zarówno wychowawczych, jak i edukacyjnych.

Prezentacja zagadnienia

Współczesny człowiek coraz częściej zadaje pytanie, co jest największą wartością w życiu? Odpowiedzi szuka w filozofii, religii, niekiedy także w środkach masowego przekazu. S. Sobczak pisze, iż: „słowo wartość desygnuje to, co cenne w sensie absolutnym na gruncie danego zespołu poglądów, oznacza to, co pociąga i godne jest pożądania i stanowi przedmiot szczególnej troski oraz cel ludzkich dążeń, a także kryterium postępowania człowieka”². Cytowany autor utożsamia wartość z pewnego rodzaju celem wszelkich działań danej osoby. To wartości wyznaczają kierunek podejmowanych aktywności oraz stymulują konkretne zachowania w określonej sytuacji.

Z kolei E. Wysocka twierdzi, że „wartości są to trwałe przekonania, że określone zachowania (środki) lub ich efekt finalny (cele) są lepsze od przeciwstawnych do nich i przez to stanowią dla jednostki obiekty pożądane”³. Autorka utożsamia wartość z pewnego rodzaju ugruntowanymi zasadami życia człowieka. To właśnie te „drogowskazy aksjologiczne” pozwalają człowiekowi na rozróżnienie i dokonywanie wyboru. Człowiek z natury dąży do tego co, uznaje za dobre, co zajmuje wysokie miejsce w jego strukturze aksjologicznej. Natomiast wszystko to co prowadzi do pewnego dyskomfortu w sferze aksjologicznej będzie intencjonalnie pomijał w swoich działaniach.

² S. Sobczak S., *Aksjologiczne wątki w koncepcji samoświadomości*, [w:] *Samoświadomość i jakość życia. Perspektywa psychospołeczna*, L. Pytka, T. Rudkowski (red.), Wydawnictwo Psychologii i kultury – Eneteja, Warszawa 2004, s. 83.

³ E. Wysocka, *System wartości i orientacje wartościujące preferowane przez młodzież*, „Kwartalnik Pedagogiczny” (2003), nr 4 (190), s. 129.

Inny autor W. Granat uważa, iż „wartością nazywa się wszystko, co skłania emocjonalnie i wolitywnie władze człowieka, aby dążył ku temu, co wzbudza przyjemność, radość, zaspokaja zmysł estetyczny, czy też uczucia religijne i moralne lub w ogóle odpowiada wymogom ludzkiej natury”⁴. Dzięki szeroko rozumianym wartościom człowiek jest w stanie zareagować na różnego rodzaju potrzeby. Poprzez samo dążenie do ich zaspokojenia, następuje pewnego rodzaju doskonalenie człowieka dzięki pracy nad sobą i nad swoją hierarchią wartości.

Zdaniem W. Chudego „wartości chodzą stadami, nie występują samotnie. Wybór jednej wartości pociąga za sobą następną, opowiedzenie się za czymś implikuje kontekst wartości. Wartości to system. Człowiek jest uwikłany w sieć wartości, którą sam przez całe życie uplata poprzez swoje wybory”⁵. Autor wskazuje, iż wartości występują w pewnych korelacjach, a co za tym idzie wybór jednej wartości pociąga wybór tej, która jest z nią powiązana.

W aksjologii można znaleźć liczne podziały wartości. R. Jedliński⁶ grupuje wartości w następujące kategorie:

1. transcendentne (bóg, świętość, wiara, zbawienie),
2. uniwersalne (dobro, prawda),
3. estetyczne (piękno),
4. poznawcze (wiedza, mądrość, refleksyjność),
5. moralne (bohaterstwo, godność, honor, miłość, przyjaźń, odpowiedzialność, sprawiedliwość, skromność, szczerłość, uczciwość, wierność),
6. społeczne (demokracja, patriotyzm, praworządność, solidarność, tolerancja, rodzina),
7. witalne (siła, zdrowie, życie),
8. pragmatyczne (praca, spryt, talent, zaradność),
9. prestiżowe (kariera, sława, władza, majątek, pieniądze),
10. hedonistyczne (radość, seks, zabawa).

⁴ W. Granat, *Personalizm chrześcijański. Teologia osoby ludzkiej*, Księgarnia świętego Wojciecha, Poznań 1985, s. 380.

⁵ W. Chudy *Wartości i świat ludzki*, [w:] *Wartości dla życia*, K. Popielski (red.), Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 2008, s. 21.

⁶ Za: K. Denek, K. Przyszczykowski, R. Urbański-Korż, *Aksjologiczne podstawy edukacji*, Edytor, Poznań – Toruń 2001, s. 59.

Należy zauważyć, iż cytowany autor najwyżej w hierarchii umieszcza wartości transcendentne, których urzeczywistnianie pozwala człowiekowi na najpełniejszy rozwój. Jednak jest to grupa wartości, która zarówno w środkach masowego przekazu, jak również na portalach społecznościowych właściwie jest marginalizowana. Najniżej w podanej klasyfikacji znajdują się wartości hedonistyczne, których urzeczywistnianie może skutkować pewnego rodzaju zachowaniami egoistycznymi i zamykaniem się na drugiego człowieka. Jednak wartości umieszczone najniżej w przedstawionej klasyfikacji stymulują szczególnie młodego człowieka do określonych zachowań tak w świecie rzeczywistym, jak i tym wirtualnym.

Rzeczywistość grup funkcjonujących na portalu Facebook także nie jest pozbawiona wymiaru aksjologicznego. Każdy zamieszczony tam post jest nośnikiem zarówno wartości, jak i antywartości, bez względu na to, jaki był zamysł autora. Bardzo często nawet bardzo niewinny post ma negatywny wydźwięk i skutkuje używaniem inwektyw w stosunku do autora lub innych użytkowników portalu.

Badania własne

Badaniom poddano posty zamieszczane w dwóch grupach popularnych wśród młodzieży puławskiej: Hejted Puławy oraz Spotted Puławy. Są to grupy publiczne, do których dostęp ma każdy użytkownik portalu społecznościowego Facebook. Młodzież może się tam spotkać z różnego rodzaju wartościami i antywartościami, które mogą być internalizowane i urzeczywistniane w życiu realnym lub/i wirtualnym. Dzieje się tak szczególnie wtedy, gdy za określone zachowanie na serwisie społecznościowym uzyskuje się pewnego rodzaju gratyfikację. To z kolei może warunkować pewne zachowania w życiu realnym. Stąd uczestnictwo we wspomnianych portalach internetowych może stanowić zagrożenie sfery aksjologicznej młodego człowieka, gdyż zamieszczane tam treści nie są w żaden sposób przez kogokolwiek kontrolowane i nikt nie ponosi odpowiedzialności za ich publikowanie.

Zamysłem grupy Hejted Puławy jest wymiana negatywnych uwag na temat funkcjonowania miasta Puławy. Coraz częściej jednak pojawiające się tam posty przybierają formę obrażania i poniżania innych osób. „Hejtowanie”⁷ stało się bardzo popularną zabawą wśród dzieci i młodzieży. Zauważa się, iż im post jest bardziej wulgarny i brutalny, tym więcej osób, go lubi. Młodzi ludzie wyrażają w ten sposób aprobatę dla poniżania i godzenia w dobre imię innego człowieka. Jest to dla nich pewnego rodzaju norma, w której nie dopatrują się niczego złego.

Grupa typu Spotted została utworzona po to, aby ludzie, którzy spotkali się przypadkiem, a nie zdążyli nawiązać relacji, mieli taką możliwość. Z założenia grupa ma charakter pozytywny. Jej zadaniem jest łączenie ludzi, stąd też wydaje się, iż potencjalny użytkownik będzie miał do czynienia z wartościami pozytywnymi. Jednak jak wykazało badanie treści postów w niej zamieszczonych, także tutaj czytelnik jest narażony na kontakt z antywartościami.

Badanie przeprowadzono metodą analizy przypadków. Analizie poddano treści postów traktując każdy jak odrębny przypadek. Poszukiwano wartości i antywartości w zamieszczanych wypowiedziach w grupach Hejted Puławy i Spotted Puławy, znajdujących się na portalu społecznościowym Facebook. W grupie Hejted Puławy analizowano cztery przypadki (HP), w grupie Spotted Puławy – pięć przypadków (SP).

⁷ „Hejterstwo internetowe to stosunkowo nowa forma dewiacyjnych zachowań podczas publicznych dyskusji internetowych polegająca na używaniu obelżywego języka, pogardliwej ocenie różnych zjawisk, obrażaniu zarówno rozmówców jak i różnych innych podmiotów, wyrażaniu agresji i nienawiści pod ich adresem. Jest to zjawisko ograniczone do sfery Internetu i wyraża się wyłącznie w postaci werbalnej. Zawsze jest też ukierunkowane na inne osoby bądź grupy. Zachowania określane tym mianem naruszają zarówno powszechnie przyjęte w społeczeństwie normy nieformalne dotyczące grzeczności, jak i normy prawne, które chronią godność człowieka. Pozostają zazwyczaj także w sprzeczności z netykietami, czyli kodyfikacjami norm sformułowanymi dla Internetu jako całości lub dla poszczególnych form komunikacji internetowej”. M. Juza, *Hejterstwo w komunikacji internetowej: charakterystyka zjawiska, przyczyny i sposoby przeciwdziałania*, „Profilaktyka społeczna i resocjalizacja” nr 15, 2015, s. 27. ISSN 2300-3952.

Przypadek 1. (HP)⁸

Hejt zamieszczony 25.06.2015

Niby europejsko, ale jednak:

„Witam mógł byś napisać o krytycznej znajomości języka angielskiego w puławskiej sklepach „uważam że jest krytyczna ponieważ byłem z angielskim kolegą. W sklepach sportowych i większych spożywczych a w sportowym nikt nie umiał powiedzieć, że niema rozmiaru 43:|”

Odpowiedzi młodzieży puławskiej są następujące⁹:

- A:** *Kolego pojedź gdziekolwiek w świat – Chiny, Tajlandia, FRANCJA – nikt nie potrafi mówić po angielsku i w żaden sposób się nie dogadasz. To ty przyjeżdżając gdzieś masz się dostosować do warunków panujących a nie na odwrót.*
- B:** *Honkong przez ponad 100 lat był własnością Brytyjczyków. Angielski jest tam drugim równorzędnym językiem urzędowym.*
- C:** *W Tajlandii wcale nie trudno o angielski ponieważ Brytyjczycy ja dosłownie oblegają, wielu x nich przywozi stamtąd kobiety często z dziećmi żeby mieć pomoc domowo-rekreacyjną w zamian za obywatelstwo. Osobiście nie miałam żadnych problemów z dogadaniem się po angielsku we Francji. To sobie książkę jakąś otwórz, może się czegoś o świecie dowiesz. jak się już chwalimy gdzie to nie byliśmy to mieszkam w Anglii i tak się składa że znam parę osób które tak właśnie żyją. A dziob to możesz sobie robić ty podrobko billa na slit fociach po bulimii.*
- D:** *Mam mieszane uczucia po przeczytaniu tego postu. Nie jestem pewna, czy to rzeczywiście jest wymóg, by wszyscy w Polsce*

⁸ Autorka artykułu celowo nie poprawiała błędów ortograficznych, interpunkcyjnych ani nie pomijała słów niecenzuralnych, aby oddać pewnego rodzaju klimat wypowiedzi, z jakim spotkać się może potencjalny użytkownik będący członkiem tych grup.

⁹ Ze względu na ochronę danych osobowych imiona i nazwiska zastąpiono literami alfabetu, każdy posiadacz konta na portalu społecznościowym Facebook ma możliwość dostępu do wspomnianych konwersacji.

mówili po angielsku. Są miejsca, gdzie jest to niezbędne (hotele, urzędy, transport publiczny), ale trudno wymagać, żeby zatrudniano w zwykłych sklepach wyłącznie osoby władające angielskim. To chyba nasz polski kompleks. W UK w sklepach tylko pracownicy, którzy są imigrantami znają dodatkowy język. Brytyjczycy już nie, a we Francji Brytyjski kolega miał również spore problemy.

- E:** *Byłem 5 dni w Paryżu, sklepy z pamiątkami, sklepy spożywcze nawet te najmniejsze, hotel, restauracje – wszędzie znali chociażby podstawy nie wiem jak w innych miastach we Francji ale w tych większych myślę że problemu nie ma żadnego, dużo większy byłby gdzieś w Azji.*
- D:** *Ale Puławy to średnio duże miasto, a pamiętam, że kilka razy byłam świadkiem, że obcokrajowcy dogadywali się z personelem w kilku sklepach, więc chyba nie jest tak tragicznie.*
- F:** *Mam ten sam problem w Anglii.. żaden sprzedawca nie mówi po polsku.. patologia..*
- D:** *No patrz, ja też w Anglii, i nawet Pakistańczycy w swoich sklepach znają parę słów po polsku. A kiedy starałam się o NIN, to starszy brytyjski urzędnik powalił mnie na kolana przecudną polszczyzną.*
- G:** *a Ty nie potrafiłaś przetłumaczyć koledze? Poza tym, MOGŁBYŚ zapoznać się bliżej z polskim, zamiast zaprzętać sobie głowę angielskim.*
- H:** *Prawda w oczy kole. Nikt nie każe nikomu biegle władać językiem angielskim. Ale nie oszukujmy się. Takie podstawy typu odpowiedzieć klientowi że nie ma takiego rozmiaru akurat nie jest wielką filozofia. Zwykle podstawy. Rozumiem że Pani w Carrefourze siedząca za kasą i mająca 60 lat nie będzie znała języka, ale młode panie, które pracują w sklepach czasami słowa nie wykrztuszą z siebie, a to jest już smutne. Moim zdaniem.*
- I:** *Zapisz go na kurs polskiego w końcu on jest u nas a nie w UK.*
- J:** *A tak nawiasem mówiąc to najpierw tobie radziłabym się nauczyć Polskiego a nie wylatywać tu od razu z angielskim bo „mógłbyś” pisze się razem. Pozdrawiam.*
- K:** *Tak hejtujecie, ale każdy z was w CV pisze Angielski Komunikatywny dostosować się na???* A jak polaczki jadą na wy-

spy to kali znać kali umieć i jakoś angol zrozumie a tu głąby podstaw nawet nie znają a po maturach i studiach panienki w sklepach.

- L:** *Wiesz, całe szczęście że Ty po Polskiemu... A nie. Czekał. Nie umiesz.*
- D:** *Jeszcze jedna myśl mi wpadła do głowy: jeśli jedziemy, jako turyści, to warto zaopatrzyć się w rozmówki. To kiedyś było normalne. Anglik czy Polak za granicą powinien być przygotowany na to, że tubylcy mogą być niekumaci.*
- Ł:** *Do U speak English? – nie za takie pieniądze mądrość życiowa z mojej poprzedniej pracy wyczytana na ścianie męskiego wc.*
- M:** *a kto anglikowi zabronił nauczyć się polskiego?¹⁰*

Z przedstawionej konwersacji wynika, iż jest pewna grupa młodzieży, która promuje wartości patriotyczne na Facebooku. J. Gajda uważa, iż przejawem miłości do ojczyzny jest pełna tożsamość ze swoim krajem i narodem. Proces ten jest bardzo łatwy, ponieważ odbywa się automatycznie. Człowiek przychodząc na świat w określonej rodzinie, zostaje włączony w określoną kulturę. Automatycznie też zostaje zaznajomiony z mową ojczystą¹¹. W powyższej konwersacji młodzież jawnie sprzeciwia się pewnego rodzaju „kolonizacji językowej”. Identyfikuje się ze swoim krajem i swoją mową. Obecnie, gdy młodzi ludzie nie mają gdzie i nie wiedzą jak konfrontować zachowania patriotyczne, taka „obrona” własnego języka jest pewnego rodzaju przejawem troski o ojczyznę, mimo iż trudno stwierdzić, na ile te wartości są przez nich urzeczywistniane, a na ile jest to pewnego rodzaju próba zaistnienia w grupie Facebook-owej.

Przypadek 2. (HP)

Z postów zamieszczonych w grupie Hejted Puławy wyłania się także obraz młodzieży puławskiej, jednako o niekorzystnej odsłonie.

¹⁰ <https://www.facebook.com/Pulawyhejted?fref=ts>, [dostęp: 25.06.2015].

¹¹ J. Gajda, *Oblicza miłości*, WSiP, Warszawa 1993, s. 184-187.

Znowu nasze społeczeństwo:

„Dzień dobry. Hejtuję (trzech chyba) idiotów, pacanów, półmózgów, którzy w nocy z 12/13 czerwca darli mordy bez opamiętania pod blokiem leśna. Takie pseudopiłkarskie przyśpiewki lepiej śpiewać na stadionie niż o 12 w nocy pod oknami ludzi, którzy chcą odpocząć po ciężkim dniu i się wyspać.”¹²

Ta wypowiedź, co prawda, pozostała bez echa wśród użytkowników grupy, jednak dzieci i młodzież miały do niej dostęp. Warto zaznaczyć, iż autor narusza w pewien sposób godność wspomnianych młodych ludzi poprzez użycie w stosunku do nich terminów ogólnie uznawanych za obraźliwe w polskim społeczeństwie. Nie można kwestionować, iż zachowanie tych młodych osób mogło być nieodpowiednie i mogło prowadzić do dyskomfortu u autora postu, jednak są inne sposoby na poradzenie sobie z tego typu zachowaniami, niż obrzucanie ludzi inwektywami i to „w miejscu publicznym”.

Przypadek 3. (HP)

Przypadek ten dotyczy postu, który jest skrajnym przykładem jako nośnik antywartości, stanowiąc jednocześnie charakterystykę przynajmniej części młodzieży zamieszkującej miasto Puławy.

Słów kilka o społeczeństwie:

*„Hejtuję j***nych PLNów drących mordy na Wróblewskiego, Skłodowskiej, Niemcewicza i Polnej. Siedzą albo pod śmietnikami, albo wyłazą z lasu koło Skate Parku, drą się coś o Legii. I te bite butelki o cokolwiek. O wasze puste łby rozbijajcie i żeby wam szkło wlało w oczy, żeby wam pocięło brudne łapska i rozcięło tętnice i żebyście się szybko wykrwawili. Ale niestety – śmieci żyją najdłużej...”*

Margines, pasożyty, totalne nieroby.”

¹² <https://www.facebook.com/Pulawyhejtcd?fref=ts->, [dostęp: 25.06.2015].

Odpowiedzi:

- A:** Szkło wlało w oczy? Tętnice rozcięło? Poziom wypowiedzi równy z tamtym gości. Takim hejtem sam reprezentujesz margines
- B:** dobrze gadasz Hejt może zgodny z prawda ale układanie zdań na poziomie marginesu
- C:** Jak człowiek zdenerwowany, to nie myśli, a druga "guru" życia musi się przyczepić. Jest zrozumiale, więc nie wiem o co "bul"
- D:** nie no super, czepiajmy się formy wypowiedzi, a ta banda bezmózgowców niech dalej siedzi w lesie i tłucze butelki, bo przecież o to tu chodzi, o poziom i formę wypowiedzi, a nie o przygłupów których największym priorytetem w życiu jest to żeby sobie strzelić piwko pod śmietnikiem (jakby nie było innych miejsc w Puławach) i drzeć ryja na cały regulator bo przecież każdy w okolicy musi wiedzieć że oni teraz piją piwko, więc lepiej nie wychodzić w okolice śmietnika niech dalej malują na nowo odmalowanych blokach, niech siedzą w tych śmietnikach, czy lesie, a my zajmijmy się wypowiedzią. O to właśnie chodziło w tym hejcie
- E:** Dobra hejtujecie koleś ale ja jestem za tym nie ważne o kim by śpiewali bo mam w domu dziecko a okno otwarte bo duszno i mogą je obudzić co do butelek wychodzi się z psami dzieci się bawią i nie trudno o tragedie lub straty za leczenie pupila. debile i tyle
- F:** WYŁAŻĄ Z LASU KOŁO SKATE PARKU
- G:** Toż to dziki jakieś są
- H:** Nie nazywa się nikogo śmieciem a już na pewno nie tych co drą się coś o Legii!!!
- I:** A niby czemu? Chuligaństwo "dla Legii" nie jest lepsze niż chuligaństwo "nie dla Legii".
- J:** Ej gość może ma racje bo znamy tych baranów i naprawdę zachowują się jak bydło. Jebnijcie głowami w mur. A co do Legii to wspierajcie ich na meczach a nie najebani w lesie albo kolo śmietnika. Legia to pasja i życie dla wielu wiec kurwa nie brudzicie jej honoru prosiaki.
- I:** No, w końcu jakiś kibic, który potrafi krytycznie powiedzieć coś o swoich. Szacun

- J:** *Tak się zastanawiam: Ile jest tego dresiarzkiego gówna w sumie w LPU? 100? 200? 500 dresików? I tyle śmieci, potrafi zatruwać życie prawie 50 tysiącom puławian. Jak wytepić to badziewie? Może coś w stylu odkomarzania... jakiś kwas ortalionowy rozpylić?*
- K:** *Ja proponuje dać im browara w środku z tapsami na sen zebrać przywiązać do drzew niech komary dupy pogryza to sie zastanowią co robią mendy głupie. Zakąła polskiego społeczeństwa*
- L:** *Liberalizacja dostępu do broni palnej dla normalnych obywateli mogłaby rozwiązać problem. Generalnie, w przypadku dresików sprawa ma się tak, że jak klamka wchodzi do gry to nie ma już chętnych i odważnych – czysta psychologia¹³.*

W wypowiedzi znajduje się szereg antywartości. Po pierwsze autor postu używa słów uznawanych ogólnie za obraźliwe w celu opisanie innych osób. Następuje naruszenie godności człowieka, ponieważ bez względu na jego zachowanie nie powinno się go nazywać „świnia”, „pasożytem” itp. Warto zaznaczyć, iż posty tego typu potęgują konflikt i niezgodę. Bardzo niepokojącym faktem jest również, pojawienie się „sposobów rozwiązania problemu”. Mimo, iż są tutaj czysto teoretyczne, nie ma pewności, czy jakiś człowiek ubrany w dres nie padnie ofiarą „odkomarzania”. Dodatkowo, z pedagogicznego punktu widzenia, niepokojąca jest przemoc słowna, jak również agresja, która jest dość mocno zaakcentowana w wielu wypowiedziach uczestników tej konwersacji.

Przypadek 4. (HP)

Kolejny post jest nośnikiem zarówno wartości jak i antywartości.

Na ostro:

„Hejtuje debili którzy wpierdolili mi się dzisiaj (11.05) na podwórko przy ul. Zarzecze. Rozjebaliście mi furka dodatkowo załamaliście płot. Gdybyście byli bardziej inteligentni psa który latał

¹³ <https://www.facebook.com/Pulawyhejtcd?fref=ts->, [dostęp: 25.06.2015].

po całym dworze byście nie wzięli, bo był oswojony. Tym razem nie będę się pierdolił i odstrzelę wam dupską. Złodzieje jebane.”
(post polubiło 107 osób)

Odpowiedzi:

- A:** *Czy ktoś ukradł psa? Czy ja źle zrozumiałam??*
- B:** *Na to wygląda.*
- C:** *Albo Pies ukradł kogoś*
- D:** *Kiedyś mnie okradli a zostawili psa przywiązanego. Mam go do dziś*
- E:** *Sorry ale co to za pies który pozwolił wejść na podwórko, a do tego jeszcze zajebać się? Taki powinien raczej w domu siedzieć. Nie chce też nic insynuować ale ostatnio chyba 3 nowe kebsy się otworzyły w mieście*
- F:** *No debile -- teraz ten pies powinien ich zdrowo upie....ić*
- G:** *Oby temu psu krzywdy nie zrobili.....popaprance!!!*
- H:** *Mają rozmach skurwysyny*
- I:** *WTF serio?*
- J:** *Na pohybel skurwysynom!*
- K:** *W/g moich informacji gwoli ścisłości to po nocnej wizycie pozostał kręcący się za płotem dość oswojony wilczur¹⁴.*

Analiza treści tego postu wskazuje, iż młodzi ludzie piętnują przywłaszczenie cudzego mienia. Jednak nawet w przypadku tego typu postu znaleźli się użytkownicy, którzy obrażają autor „hejta”. Warto podkreślić, iż również w tej konwersacji część wypowiedzi zawiera bardzo negatywny ładunek emocjonalny w postaci agresji.

Przypadek 5. (SP)

Post umieszczony w grupie Spotted Puławy, który jest nośnikiem wartości pozytywnych.

¹⁴ <https://www.facebook.com/Pulawyhejtcd?fref=ts->, [dostęp: 25.06.2015].

No i jeszcze na koniec dnia lokowanie produktu:

„15.06. Godz 20;10... Bardzo, ogromnie dziękuje chłopakom z Briko Depot za pomoc w odpaleniu samochodu. Akumulator mi padł. To cud ze jeden z was miał kable Jednak są dobrzy ludzie na tym świecie...Obeszłam cały parking i nikt nie miał. Jeszcze raz dziękuje!! Proponowałam kawę, ale chyba odmówiliście bo wam głupio było. Propozycja nadal aktualna – like lub kom”

A: *No i git. Szacun dla chłopaków*

B: *wolę wódkę!*¹⁵

W powyżej cytowanym poście położono nacisk na bezinteresowną pomoc, pewnego rodzaju solidarność. Taka forma podziękowania może być szczególnie ważna dla młodego człowieka, który coraz częściej żyje w świecie wirtualnym, i każde docenienie go w tymże świecie jest niebywale cenne. Stąd też istotne jest promowanie tego typu zachowań na portalach społecznościowych, a nie tylko krytykowanie wszystkiego i akcentowanie niezgody oraz konfliktów.

Przypadek 6. (SP)

Autor następnego postu także udowadnia, iż warto być uczciwym, pomagać drugiemu człowiekowi i nie należy myśleć tylko o swoim „interesie”.

Podziękowania:

„Witam. Z całego serduszka dziękuje dziewczynom które znalazły mój telefon w K2 bardzo Wam dziękuje za uczciwość i oddanie go... bo nie każdy by tak zrobił na Waszym miejscu”

A: *Serio, im dziękujesz tutaj zamiast to powiedzieć od razu w twarz!*¹⁶???

¹⁵ <https://www.facebook.com/pulawyspotted?fref=ts>, [dostęp: 25.06.2015].

¹⁶ <https://www.facebook.com/pulawyspotted?fref=ts>, [dostęp: 25.06.2015].

Należy zauważyć, iż autor postu docenił uczciwe dziewczyny i podziękował im w sposób oczywisty dla współczesnej młodzieży. Ale niestety sprowokowało to innego użytkownika do negatywnych uwag w stosunku do autora.

Przypadek 7. (SP)

Poniżej znajduje się post, który w zamyśle jego autorki miał być „niewinnym” ogłoszeniem a stał się przyczyną „wirtualnego konfliktu”.

takie poważniejsze ogłoszenie:

„Hej hej. Szukam chłopaka który poszedł by ze mną na wesele pod koniec sierpnia jeśli jest ktoś chętny to czekam na komentarze...”

Odpowiedzi:

- A:** *Darmowe żarcie? Darmowa woda? Tańce całą noc? Jestem za!*
- B:** *ile płacisz od godziny?*
- C:** *trafne pytanie*
- D:** *Wstaw swoje zdjęcie to porozmawiamy*
- E:** *liczy się wewnątrz*
- D:** *Wole być przygotowany!!*
- F:** *Ok. liczy się wewnątrz, ale nie na weselu*
- G:** *Kuźwa! tylko kretynka mogła coś takiego napisać!*
- H:** *Oj już kłąć musisz? Przynajmniej cwana wie jak się dyby zastawia*
- G:** *Nie muszę ale rozwała coś takiego. A męża w anonsach będzie szukać!*
- I:** *Od męża jest czat ha ha*
- F:** *a inna kretynka mogła to w ten sposób skomentować*
- G:** *zdaje mi się że masz jakiś problem ze sobą czytałam wiele twoich komentarzy lubisz kłócić się w necie i podejrzewam że tu twoja odwaga się kończy idź może do specjalisty wyjdź na dwór pogadaj z ludźmi bo twoje jedyne zajęcie to obrażanie*

- innych a to jest naprawdę chore... nie znasz mnie więc nie oceniaj!*
- J:** *A koleżanki nie nauczyli w szkole używać przecinków i kropek?*
- G:** *ha ha przepraszam ale nie mam czasu siedzieć 24/h i jeszcze patrzeć na kropki i przecinki aż taki problem? A w ogóle odbije piłeczkę zdania nie zaczyna się os A.*
- J:** *Hahahah! Przecież stawianie kropek i przecinków jest takie czasochłonne. Swoją drogą... 24/h, to można, ale co najwyżej przebyć kilometrów. Jeśli natomiast Twój tydzień trwa godzinę, to serdecznie współczuję. Nie pozdrawiam.*
- G:** *Chodziło mi o dobę Pani profesor co zaczyna zdanie od A nie interesują mnie twoje pozdrowienia pewnie ty napisałaś tego posta skoro tak cię wkurwił brak przecinków;) powodzenia w szukaniu!*
- J:** *Po pierwsze: Jaki związek ma post ze zwróceniem Tobie uwagi na brak znaków interpunkcyjnych? Żaden. Niemniej widzę, że desperacko szukasz argumentów, które trafne raczej nie są i nie mają żadnego rozsądnego uzasadnienia. Po drugie: Ta informacja może pozostawić trwałe ślady zdziwienia na twojej twarzy, ale tak zdanie można w niektórych przypadkach od jakże pięknej litery „A” Tak sformułowane pytanie zyskuje na płynności, więc jest to zabieg całkiem normalny. Po trzecie: Kończę z Tobą tę dyskusję, bowiem nie zamierzam zniżać się do poziomu jaki w tym momencie prezentujesz*
- G:** *Co wy z tym poziomem wszystkie ha ha ty jesteś poniżej poziomu jak dla mnie i nie interesuje mnie w ogóle twoje zdanie na temat mojego poziomu, ponieważ do pięt mi nie dorastasz tyle!*
- K:** *Kobiety to o wszystko potrafią się kłócić!*
- G:** *Tej na górze kobietą bym nie nazwała bo przyczepiła się jak dzieciak!¹⁷*

W tej konwersacji Facebook-owej można zauważyć jakie wartości są ważne dla współczesnej młodzieży. Zaakcentowano tutaj zabawa oraz piękno w bardzo subiektywnej formie. Z drugiej jednak strony także w tej rozmowie mocno uwidacznia się, iż pozor-

¹⁷ <https://www.facebook.com/pulawyspotted?fref=ts>, [dostęp: 25.06.2015].

nie błahy post stanowi podstawę do obrażania innych uczestników konwersacji. Jest to wyjątkowo niepokojące zjawisko, iż młodym ludziom z taką łatwością przychodzi ranienie innego człowieka szczególnie w świecie wirtualnym.

Przypadek 8. (SP)

Kolejnym przykładem tego typu działań jest post zamieszczony poniżej.

Od niej;

„Dziś 02.06 ok. godziny 18.35 ul. Piłsudskiego

Pozdrawiam chłopaka który stał przed wejściem do siłowni obok nowo otwartego lokalu (bodajże), miałeś bardzo interesujące spojrzenie.

Brunetka w białych spodniach”

A: *Oo nie podniecaj się*

B: *może to był jakiś Cygan, bo nabudowaliśmy tym brudasom domów i teraz się kręcą takie psiska po ulicach z tymi swoimi czarnymi łapami. ja nie wiem, wstyd mi za moje miasto, że wpuszczają takie cygańskie nasienie, a później zdziwienie ludzie, że kradzieże samochodów, itp. Stawiam sprawę jasno, cygański syf do Armenii wysłać, tam niech się płodzą, a tutaj niech się aborcjojują. Wybić to jak gołębnie z Piłsudskiego. hejtuję czarnuchów! pozdrawiam!*

C: *dzięki¹⁸.*

W treści wyraźnie jest promowana nienawiść do osób innej nacji, w tym przypadków Romów. Jest to bardzo niebezpieczne zjawisko, ponieważ tego typu obraźliwe posty mogą być wynikiem uprzedzeń panujących w określonej społeczności lokalnej. Przyczyniać się mogą do represji w stosunku do obcokrajowców mieszkających w Puławach. Autor postu w sposób oczywisty nawołuje do działań, które zagrażają zarówno życiu, jak również zdrowiu w tym przypadku osób narodowości romskiej. W poście

¹⁸ <https://www.facebook.com/pulawyspotted?fref=ts>, [dostęp: 25.06.2015].

tym promowane są następujące antywartości: nietolerancja, dyskryminacja rasowa, naruszanie godności innego człowieka.

Przypadek 9.

W następnym poście zamieszczone zostało ogłoszenie, które w sposób oczywisty wpisuje się w zasady działania grupy typu Spotted. A pomimo tego dało ono początek wielu obraźliwym uwagom pod kierunkiem autora.

Od spottera:

„hej dziewczyny Mam 17 lat i chętnie bym poznał jakąś miłą koleżankę najlepiej w wieku 16-18 lat. Nie pije i nie pale narkotyków tez nie biore, tak wiec jezeli chcielibyście mnie poznać to prószę o pozostawienie like albo kom”

- A:** *Cześć tygrysie! Zapraszam do mnie, mam fajne kotki w piwnicy. Chcesz zobaczyć?*
- B:** *Myślałem że to ty...*
- C:** *Nie lepiej wyjść z domu i poznać?*
- D:** *To wymagałoby również wyjścia z Internetu*
- C:** *No fakt, to już jest tragedia.*
- E:** *dobrze że mam nielimitowany net w abo*
- F:** *Lepiej, ale po co skoro jest Internet*
- G:** *Próbowałem. Nic z tego*
- H:** *Nie widzisz że chłopak nie pije i nie pali to po co ma na dwór wychodzić*
- I:** *„Nie pije i nie pale” więc pewnie ma kupę robali. (nawiązując do chyba dobrze znanemu dowcipu)*
- J:** *Nie pijesz, nie palisz, narkotyki tez nie i ty masz 17 lat? Nudno*
- F:** *Też chętnie poznam, dodatkowo uprawiam sport; 3 Zapraszam na Marinę w sobotę o 16*
- I:** *piłkę nożna w fifie 15?*
- F:** *Chyba ty. Nie lubię fify*
- K:** *jak nie piję i nie pali to nuda*
- L:** *Nie bierzesz narkotyków? to co ty robisz w życiu?*
- L:** *To wszystko jeszcze przed tobą! Baw się chłopie!*

M: *Zwyczajna prowokacja, a wszystkie spece od ruchańska w Puławach przemówion*

N: *Napalony desperat*¹⁹.

Należy zauważyć, iż młody człowiek, który jak sam twierdzi nie ulega pokusom współczesnego świata typu papierosy, alkohol i narkotyki został w pewien sposób napiętnowany w powyższej konwersacji. Wynika z tego, iż dla osób korespondujących wszelkiego rodzaju używki są gwarantem dobrej zabawy oraz przynależności do określonych grup społecznych. Wartości promowane w powyższej konwersacji to przede wszystkim dobra zabawa.

Wnioski

W artykule podjęto próbę analizy treści postów umieszczonych na Facebooku pod kątem pojawiających się w nich wartości i antywartości. Opisane powyżej konwersacje nie wyczerpują oczywiście całości zagadnienia jednak pozwalają na zobrazowanie pewnych tendencji w komunikacji interpersonalnej młodych ludzi.

Podsumowując: uczestnictwo ludzi młodych na portalu społecznościowym Facebook może mieć destrukcyjny wpływ na kształtowanie się ich aksjofery. Jak wynika z przeprowadzonej analizy, posty zamieszczone na tym portalu są nośnikiem zarówno wartości, jak i antywartości. Niestety te ostatnie znacznie przeważają. Z pedagogicznego punktu widzenia ważne są następujące kwestie dotyczące korzystania przez ludzi młodych z grup na Facebooku:

- niepodważalny jest fakt, iż wszystkie wypowiedzi, które są brutalne i agresywne mają najliczniejsze komentarze i są najbardziej „lubiane”. Stąd też wynika, iż młodzież narażona jest na kontakt z agresją i przemocą słowną, jak również psychiczną,
- analizowane treści pokazują, że czytelnicy postów zamieszczonych w obu analizowanych grupach są narażeni na kontakt z niepoprawną ortografią. Może to być powodem

¹⁹ <https://www.facebook.com/pulawyspotted?fref=ts>, [dostęp: 25.06.2015].

pewnych ubytków w sferze poznawczej młodego człowieka,

- w żadnym z postów znajdujących się w analizowanych grupach nie są urzeczywistniane wartości moralne ani duchowe. Stanowi to szczególne niebezpieczeństwo dla prawidłowego, integralnego wychowania młodego człowieka, ponieważ konfrontuje on swoje wartości z wartościami, które znajdują się w niższych warstwach obiektywnej hierarchii wartości. Skutkować to może brakiem internalizacji wartości moralnych i duchowych, ich nieurzeczywistnianiem w swoim życiu, ewentualnie ich relatywizowaniem.

Obecnie „hejtowanie” stało się pewnym zwyczajem wśród młodzieży. Jest to bardzo niebezpieczna moda, ponieważ jej konsekwencje bywają przykre dla osób, które padają ofiarą „hejta”. Dlatego warto stymulować młodych ludzi do tworzenia grup o charakterze pozytywnym, na których wymienia się pozytywne uwagi na temat funkcjonowania społeczno-kulturowego.

Konkludując, dzieci i młodzież coraz częściej korzystają z portalu społecznościowego Facebook, który może mieć wpływ na kształtowanie się ich aksjosfery, zarówno w sensie pozytywnym, jak i negatywnym. Dlatego tak istotna jest rola rodziców i pedagogów w niwelowaniu negatywnych skutków korzystania z portali społecznościowych. Zadaniem ich jest też uświadamianie dzieci i młodzieży, jakie konsekwencje może mieć publikacja różnego rodzaju treści zarówno w aspekcie tak jednostkowym, społecznym, ale także prawnym. Młodzież bowiem publikując określone treści, często nie zdaje sobie sprawy z tego, jakie to niesie następstwa dla ich integralnego rozwoju oraz dla budowania moralnie zdrowego i odpowiedzialnego społeczeństwa.

Bibliografia

Opracowania:

1. Sobczak S., *Aksjologiczne wątki w koncepcji samoświadomości*, [w:] *Samoświadomość i jakość życia. Perspektywa psychospołeczna*, L. Pytka, T. Rudkowski (red.), Wydawnictwo Psychologii i kultury – Eneteja, Warszawa 2004, ISBN 83-85713-41-7.

2. Wysocka E., *System wartości i orientacje wartościujące preferowane przez młodzież*, „Kwartalnik Pedagogiczny” (2003), nr 4 (190), s. 123-146, ISSN 0023-5938.
3. Granat W., *Personalizm chrześcijański. Teologia osoby ludzkiej*, Księgarnia świętego Wojciecha, Poznań 1985, ss. 710, ISBN 987-83-8101-230-0.
4. Chudy W., *Wartości i świat ludzki*, [w:] *Wartości dla życia*, K. Popielski (red.), Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 2008, ss. 540, ISBN 978-83-7363-747-4.
5. Denek K., Przyszczypkowski K., Urbański-Korż R., *Aksjologiczne podstawy edukacji*, Edytor, Poznań – Toruń 2001, ss. 195, ISBN 8387284181.
6. Juza M., *Hejterstwo w komunikacji internetowej: charakterystyka zjawiska, przyczyny i sposoby przeciwdziałania*, „Profilaktyka Społeczna i Resocjalizacja” nr 25, 2015, s. 27-50, ISSN 2300-3952.
7. Gajda J., *Oblicza miłości*, WSiP, Warszawa 1993, ss. 212, ISBN 83-02-05127-6.

Zasoby internetowe:

1. Grześkowiak U. M., *Portale społecznościowe – wybrane aspekty*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Studia Informatyka”, nr 20, 2011 s. 360. http://www.wneiz.pl/nauka_wneiz/studia_inf/28-2011/si-28-359.pdf, [dostęp 23.06.2018].
2. <https://www.facebook.com/Pulawyhejted?fref=ts>, [dostęp: 25.06.2015].
3. <https://www.facebook.com/pulawyspotted?fref=ts>, [dostęp: 25.06.2015].